

Journal of Education Studies

Volume 16
Issue 2 *October-December 1987*

Article 15

10-1-1987

โลกของเด็กเวลามีปีกบิน

มยุรี อັນตมมงคล

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

อັນตมมงคล, มยุรี (1987) "โลกของเด็กเวลามีปีกบิน," *Journal of Education Studies*: Vol. 16: Iss. 2, Article 15.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.16.2.16

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol16/iss2/15>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

บทความทั่วไป

โลกของเด็กเวลามีปีกบิน

มยุรี อนันตมงคล

วันเวลาช่วงผ่านไปรวดเร็วเสียจริง ๆ สิ่งหนึ่งที่ยืนยันได้ชัดเจนว่าเวลาผ่านไปรวดเร็วคือเด็ก ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา รู้สึกว่าเมื่อไม่นานมานี้เองเพิ่งเห็นมารดาของเขาครรภ์แก่อุ้มอ้ายอยู่ ช่วงเวลาที่ยังไม่ทันจะลืมภาพนั้น หนูน้อยที่เคยอยู่ในครรภ์ก็กำลังเตรียมตัวจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยเสียแล้ว

คนที่ม่ลูกของตนเองจะยิ่งรู้สึกว่ลูก ๆ เติบโตอย่างรวดเร็วมากกว่าคนที่ไม่ใช่บิดามารดา ภาพทารกน้อยตัวแดงนุ่มนึ่งที่กอดอยู่แนบอกไม่เคยเลื่อนหายไปจากความทรงจำแต่เจ้าของภาพประทับใจนั้นเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ เรามักรู้สึกว่ผลอนิดเดียวลูกก็ลุกขึ้นยืนและก้าวเดินแล้ว อยู่ ๆ หนูน้อยที่เคยอ้อมให้อุ้มหน้อยอยู่เมื่อสัปดาห์ที่แล้วก็ตัวหนักอึ้งอ้อมไม่ไหวขึ้นมาเสียเฉย ๆ หยุดเทอมไปเพียง ๓ เดือน ชุคนักเรียนต้องเปลี่ยนขนาดใหญ่

ชั้นอีก ยิ่งชุกที่เคยใส่เมื่อปีที่แล้วดูเหมือนเสื้อผ้าตุ๊กตา

เพียงแค ๗-๘ ปี วัยเด็กเล็กก็ผ่านไป ความเป็นตัวของตัวเอง อุปนิสัย ใจคอได้ก่อตัวขึ้นเป็นรูปร่างที่แน่นอน จนพ่อแม่ไม่เข้าใจว่าทำไมลูกจึงเจ้าอารมณ์อย่างนั้น ทำไมลูกจึงหยิบดินสอขึ้นมาลากปราดปราดเป็นหุ่นยนต์ พิศดารได้อย่างคล่องแคล่ว จากการเป็นเด็กทารกไม่รู้ประสีประสาเขาทำอย่างนั้นได้อย่างไร

พวกเราผู้ใหญ่มักคุ้นเคยที่จะใช้คำว่า “ยังเล็กอยู่ อย่าเพิ่งเลย” ในการที่จะทำอะไรหลาย ๆ อย่างกับเด็ก เช่น การสอนให้รู้จักระเบียบในการเก็บของเข้าที่การตรงต่อเวลา และอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่เป็นระเบียบวินัย ในตนเองเคยเห็นภาพหนูน้อยอายุสัก ๒ ขวบ พุดยังไม่ชัดพุดกับเพื่อนคุณแม่ว่า “คุณลุงเต็มปากอย่าเพิ่งพูตซี” เมื่อคุณลุงมีอาหารอยู่

ในปากแล้วพูดกับเขา เขาไม่สนใจเลยว่าคุณ
 ลุงพูดอะไร เขาอยากบอกอย่างที่คุณแม่บอก
 กับเขาแก่คนอื่นบ้าง หนูน้อยวัยเดียวกันนี้อีก
 คนหนึ่งเดินตบตักเบ้หยิบซองบุหรี่ที่ขยำยืมบน
 โต๊ะไปทิ้งขณะปากก็พูดดังว่า “ทั้งถั่ง ทั้งถั่ง”
 ถึงตัวเล็กอายุน้อยนึกแก่นั่นเด็ก ๆ ก็เรียนรู้สิ่ง
 เหล่านี้ได้

๘ ขวบขึ้นไปแล้ว อากาศไร้เดียงสาเริ่ม
 หายไป แม่หนูเริ่มมีแงงอน ประชดประชัน
 แต่ความมีน้ำใจเอื้ออาทร ความละเอียดอ่อน
 และอ่อนหวานก็เอาชนะใจพวกผู้ใหญ่ โดยเฉพาะคุณพ่อได้ ส่วนพ่อหนูจะซนมากขึ้นใช้
 กำลังมากขึ้นตัวที่เคยนุ่มนวลจะเปลี่ยนไปกระดูก
 จะเริ่มใหญ่แข็งแรงกลิ่นของทารกที่เคยหอมขึ้น
 ใจเริ่มจางหายกลายเป็นกลิ่นเหงื่อกลิ่นจากเส้น
 ผมหักออกเหม็นเขียวหน้อย ๆ คุณแม่ที่ใกล้ชิด
 จะรู้สึกถึงสิ่งที่เปลี่ยนไปนี้และจะถูกเพื่อนฝูง
 ล้อเลียนให้รีบ ๆ กอดลูกชายตัวน้อยเสียให้คุ้ม
 ก่อนที่จะไม่ได้กอดเขาอย่างนี้อีกต่อไป ในอีก
 เพียงปีสองปีข้างหน้า “ขอกอดหน่อย ขอหอม
 หน่อย” ยังเป็นคำชื่นใจที่แม่จะยังได้ยินอยู่
 แม่ออกจะรำคาญหน้อย ๆ เพราะคนที่เข้ามา
 กอดเข้ามาหอมมักจะตัวโตพอ ๆ กับแม่เสียแล้ว

“ไปกอดพ่อบ้างสิลูก” แม่อยากให้พ่อ
 กับลูกใกล้ชิดกันติดแม่มากซักไม่ได้

“ไม่เอาพ่อแข็ง พ่อพัดลูกเจ็บ”

“ไม่เอาเดี่ยวพ่อตะลุมบอน สู้พ่อไม่ได้
 พ่อตัวโตกว่านี่”

“ไม่อยากหอมพ่อหลอก พ่อจืด ไม่
 อร่อย”

นี่เป็นคำพูดที่เคยได้ยินบ่อย ๆ จากพ่อ
 หนูน้อย ๘ ขวบ เขาเริ่มรู้สึกถึงความเป็นผู้ชาย
 ของพ่อ และพอใจในความเป็นผู้หญิงของแม่
 แต่ลูกสาวคิดว่าพ่อรู้ใจตนมากกว่าแม่

“พ่อเลือกเสื้อให้หนูดีกว่า พ่อเลือกเสื้อ
 สีที่หนูชอบ”

“แม่เลือกสีที่แม่ชอบอีกแล้ว หนูไม่ชอบ
 สีชมพูเลย”

และแล้วบัพทองของแม่ก็หมดไปสำหรับ
 แม่ที่มีลูกชายเมื่อเริ่มเข้าปีที่ ๑๒ หรือ ๑๓
 หนูน้อยเริ่มเห็นความน่ารำคาญของผู้หญิง

“แม่อย่าวุ่นวายกับลูกเลยครับ ลูกทำเอง
 ได้”

“ให้ลูกอยู่ในห้องคนเดียวบ้างได้ไหม
 แม่”

แขนและมือของแม่ที่มาอ้อมกอดจับจูง
 ซักกลายเป็นของแปลกประหลาด

“แม่ชอบมาจุงเวลาข้ามถนน อายเขาจะ
 ตาย”

“แม่ไม่ต้องเดินเข้ามาจับในโรงเรียน
 หรอกครับ ผมจะออกมาขึ้นรถเอง”

แม่เป็นบุคคลที่พึงรังเกียจของลูกมาตั้งแต่เมื่อไรกันเล่านี้

“แม่ผมขี้บ่น”

“แม่ผมอย่างนั้นแหละครับ พูดยังไม่รู้จักเหนื่อย”

“ไม่รู้แม่ผมเป็นอะไร คอยคิดว่าผมจะทำอะไรไม่ได้อยู่ในห้อง ต้องคอยมาเคาะให้เปิดอยู่เรื่อย ผมรำคาญจัง

ครูอาจารย์ที่โรงเรียน จะเริ่ม ได้ยินประโยคเหล่านี้จากลูกศิษย์หนุ่มน้อยในชั้น ม.๒ ม.๓ เป็นต้นไป

หนุ่มน้อยคนไหนยังติดแม่ หอมแม่ กอดแม่ เชื่อแม่อยู่ก็จะได้รับชื่อใหม่จากเพื่อนๆ เป็นต้นว่า ลูกแห่งบ้าง คุณอันบ้าง ยิ่งหนุ่มไหนยังนอนกับพ่อแม่อยู่ก็จะกลายเป็นบุคคลผิดปกติก่อนนั้นเสีย ต้องรีบแก้ไขโดยด่วนก่อนที่จะมีปัญหารื่องความเป็นชายไม่จริงหญิงไม่แท้ขึ้นมา

นักจิตวิทยาบอกว่า ความรักของแม่เป็นความรักที่ไม่มีเงื่อนไข ไม่ว่าลูกจะดีจะร้ายอย่างไรแม่ก็รัก แต่ขณะเดียวกันความรักของแม่เป็นความรักที่ต้องการเป็นเจ้าของ ต้องการครอบครองลูกเอาไว้เป็นของตัวเอง ความรักเช่นนี้มีประโยชน์ทั้งแก่ตัวแม่เองและลูกในวัยที่ลูกยังช่วยตัวเองไม่ได้ ยังไม่เป็นตัวของตัวเอง

เต็มที่ และเป็นวัยที่ต้องการความรักมากมาย และคนที่ให้ความรักได้มากมายเท่าที่ต้องการนั้นคือ แม่เพียงคนเดียว แต่ช่วงเวลาเช่นนี้สั้นนักสำหรับแม่ พิจารณาแล้วบทบาทของแม่อาจเปรียบได้กับน้ำตก ชูซ่า โกรธครามไหลหล่อต่อน้องกันลงมาให้ลูกได้จำผุดคำว่ายเล่น สนุกสนาน สดชื่น สมใจ จากนั้นก็จะไหลรวมเป็นลำธาร กลายความเชี่ยวชาญเรื่อยๆ แต่จะแผ่ขยายออกเป็นแม่น้ำ ในที่สุดก็พัดพาออกทะเลมหาสมุทรให้ลูก ได้ออกไปผจญชีวิตในโลกกว้างด้วยตนเอง แม่คนใดปรับตัวได้ก็จะสบายทั้งแม่ทั้งลูก

ในสังคมไทยบทบาทของพ่อที่มีต่อลูกจะเป็นบทบาทที่เป็นนามธรรมไม่ค่อยได้สัมผัสใกล้ชิด นักจิตวิทยาพยายามที่จะชี้ให้พ่อเห็นความสำคัญของตนเองต่อลูก ชี้ให้เห็นว่าในสภาพสังคมปัจจุบันที่สามี ภรรยาต่างออกทำงานนอกบ้านเหมือนกับพ่อย่อมต้องมีภาระหน้าที่ที่ต่อครอบครัวเช่นเดียวกับแม่ บทบาทของพ่อมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนนอกจากจะให้ผลดีต่อสภาพของครอบครัวแล้ว ยังได้ผลดีในด้านที่เป็นรูปแบบที่ดีให้ลูกไปพร้อมกันด้วย เพราะโดยปกติแล้วลูกไม่ว่าจะเป็นลูกสาวหรือลูกชายจะยึดเอาบุคลิกภาพของพ่อเป็นแบบอย่าง ถ้าพ่อเป็นแบบอย่างที่ดีลูกก็จะมีพัฒนาทางบุคลิกภาพที่เป็นปกติ

แต่ทฤษฎีของนักจิตวิทยาคนไหน ๆ ในโลกย่อมไม่มีโอกาสที่จะเป็นจริง ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อนที่สุดในโลกไม่เคยมีมนุษย์ที่เหมือนกันทุกประการ แม้แต่ฝาแฝดร่างกายติดกันใช้อวัยวะบางส่วนร่วมกันก็ยังมีความแตกต่าง คนคนเดียวกันแต่ต่างเวลาต่างสถานที่ก็ยังมีความแตกต่าง การให้โอกาสเด็กได้แสดงความรู้สึกนึกคิดของเขาออกมาเป็นโอกาสอันงามที่ผู้ใหญ่ไม่ควรปล่อยให้ผ่านไป ผู้ใหญ่เช่น พ่อแม่ ครู อาจารย์ เคยคาดคิดบ้างหรือไม่ว่า หนูน้อย สาวน้อยที่เราเห็นเป็นเด็กตัวน้อยที่จะต้องบั้นแต่งให้เป็นโน่นเป็นนี่ตามความคิดของเรานั้น จะมีความรู้สึกนึกคิดที่เป็นของเขาเองได้ถึงเพียงนี้ ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างจริงที่ดัดแปลงชื่อหรือข้อมูลบางตอนเพื่อความเหมาะสม

หนูน้อยอายุประมาณ ๑๒-๑๓ ปี เขียนถึงความรู้สึกของตนเองเมื่อเกิดนอนไม่หลับขึ้นมา ดังนี้

“เวลานอนเกิดอาการนอนไม่หลับขึ้นมา จึงซั่มเพลง (ไทยเดิม) อยู่ในใจไปเรื่อย ๆ เผื่อจะเอนจนหลับไปบ้าง ซั่มไปซั่มมาเจอเพลงเศร้าเข้าไปเลยเกิดอารมณ์อ่อนไหวไปตามเพลง โดยร้องให้ไปเลย จะคัดเนื้อเพลงไว้เผื่อใครมาอ่านเข้าจะได้ร้องให้บ้าง

อนิจจาความรักที่แสนหวาน
เมื่อเนิ่นนานหวานหายกลายเป็นขื่น
ทุกสิ่งล้วนอนิจจังไม่ยั่งยืน
จะทนฝันใฝ่อยู่ทำไม

เพลงนี้ใช้ทำนองกบเต็นซึ่งเศร้ามาก ถึงร้องให้ แต่ร้องไปร้องมาก็เลยหลับไปเลย

เคยคาดคิดบ้างไหมว่าหนูน้อยที่เสียงยังไม่ทันแตกจะมีอารมณ์ซาบซึ้งอ่อนไหวในเรื่องที่ลึกซึ้งได้ถึงปานนี้

มีเรื่องที่เรานึกไม่ถึงเสมอเมื่อมีโอกาสได้รับรู้ความคิดของเด็ก ๆ ใคร ๆ ก็คิดว่าลูก ๆ ส่วนมากมักชื่นชมความสามารถของพ่อแม่หรือมีความภาคภูมิใจที่พ่อแม่เก่ง แต่ไม่ใช่เด็กทุกคนจะเป็นเช่นนั้น สาวน้อยผู้แสนจะเรียบร้อย พุคน้อย ตั้งใจเรียน และมีผลการเรียนดี เขียนความรู้สึกที่มีต่อคุณพ่อคุณแม่ที่แสนเก่ง ดังนี้

“วันนี้ตอนบ่ายท่องสังคมกับภาษาไทย รู้สึกพ่อแม่ของเราจะจำประวัติศาสตร์ได้แม่นยำที่สุด พ่อจำชื่อผู้นำของประเทศต่าง ๆ ได้ตั้งแต่สมัยนั้น ๆ ทุกคนเลย ส่วนแม่ยังรู้ด้วยว่ารัชกาลที่เท่าไรขึ้นครองราชย์อายุเท่าไร พ.ศ.อะไร เป็นเวลาที่ปี เราละเบือประวัติศาสตร์เลย”

น่าตกใจไหม พ่อแม่จะมีวันรู้ได้อย่างไรว่าลูกไม่ยอมเห็นพ่อแม่เป็นคนเก่ง หรือตอน

ที่พ่อแม่แสดงความเก่งนั้น ลูกกำลังอารมณ์เสียกับการคร่ำคร่าท่องหนังสือมากไป เลยพาลเอา กับพ่อแม่เสียเลย จะแสดงความสามารถให้ลูก เห็นเป็นตัวอย่างที่ดีก็ต้องดูกาลเทศะด้วยหรือไม่

บางสิ่งบางอย่างที่ผ่านเข้ามาเป็นประสบการณ์ดี ๆ ก็เป็นเรื่องธรรมดาสามัญสำหรับผู้ใหญ่ จะประทับใจเป็นพิเศษสมัยเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง แต่สำหรับเด็ก ๆ บางคนไม่เป็นเช่นนั้น ความประทับใจของเขาเกิดขึ้นได้แม้เพียงแค่ว่าเป็นผู้ดูแลความรูสึกอันมีค่าที่เกิดขึ้นกับหนุ่มน้อยชั้น ม.๒ คนหนึ่ง เมื่อเขาได้ดูการแข่งขันฟุตบอลประเพณีจุฬาฯ-ธรรมศาสตร์ ประจำปี ๒๕๓๑ เขาเล่าไว้ดังนี้

“วันนี้ไปดูบอลประเพณี จุฬาฯ-ธรรมศาสตร์ ที่สนามจุฬาฯ สนุกที่สุดในชีวิต (ตั้งแต่เกิดมา) ได้เห็นความร่วมมือของพี่ ๆ ทั้งหลายทั้งจุฬาฯ-ธรรมศาสตร์ แล้วปลื้มจริง ๆ รูสึกแปลก ๆ คือชอบงานนี้อย่างบอกไม่ถูก ไม่รู้ว่าชอบอะไร ชอบตรงไหน ทำไมจึงชอบ แค่นี้

เห็น spirit ของพี่ ๆ แล้วดีใจจริง ๆ แล้วยังมีผลพลอยได้คือ ได้เห็นครัมเมเยอร์ของเตรียมอุดมหรือพระเกี้ยวน้อย คือลลิตา (ปริศนา) อีกด้วย”

มีใครตอบโต้บ้างไหมว่าทำไมเด็กน้อยผู้เป็นเพียงผู้ดูแลคนหนึ่งจึงมีความรูสึกเช่นนั้น เขาจะมีความรูสึกเช่นนั้นกับเหตุการณ์อื่น ๆ ไหม ความรูสึกเช่นนั้นบอกอะไรกับผู้ใหญ่ได้บ้าง

วันเวลาในวัยเด็กผ่านไปอย่างรวดเร็วหลายสิ่งหลายอย่างผ่านมาแล้วผ่านไปหลายสิ่งนั้นผู้ใหญ่ได้บรรจุสร้างสรรค์ ลงทุนลงแรงด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์มากมายมหาศาล แต่สิ่งเหล่านี้ให้อะไรแก่เด็ก ๆ ของเราบ้างจะคุ้มค่า หรือสูญเปล่าไปอย่างไรไม่มีใครให้คำตอบได้บ้าง และบางสิ่งบางอย่างที่เด็กของเราได้ค้นพบคุณค่าด้วยตัวของเขาเอง เป็นสิ่งที่มีคุณค่าเกินกว่าใครคนไหนจะสรรหาให้ได้ นอกจากตัวของเขาเองเท่านั้น เราได้ให้โอกาสแก่เขาแค่ไหนเพียงไร อย่างไร ในช่วงเวลาที่ผ่านไปผ่านเลยไปแล้วและช่วงเวลาที่จะผ่านไป